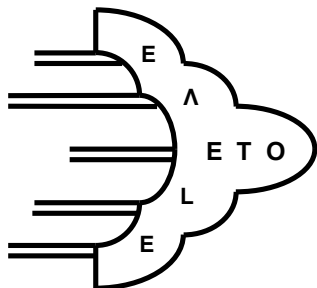

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.123 Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2013

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Στον απόηχο του 9^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» της ΕΛΕΤΟ

Συνοψίζει η Μαρία Καρδούλη
Αντιπρόεδρος του ΓΕΣΥ*

Εισαγωγή

Πλούσια η “σοδειά” του 9^{ου} Συνεδρίου της ΕΛΕΤΟ, αλλά πλουσιότερος ο προβληματισμός τόσο πάνω σε ζητήματα επιστημονικής υφής σχετικά με την ορολογική παραγωγή και τεχνολογία, όσο και με το Ζήτημα της Χρήσης της Αγγλικής Γλώσσας ως lingua franca στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Το Ζήτημα αυτό αποτέλεσε και το κεντρικό θέμα συζήτησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορολογίας (EAFT) στην ημερίδα της 7^{ης} Νοεμβρίου, στην Αθήνα, που συνδιοργάνωσε η ΕΛΕΤΟ. Το ίδιο θέμα απασχόλησε και την Ανοικτή Συζήτηση του τέλους του 9^{ου} Συνεδρίου, τον συντονισμό της οποίας είχε ο ομότιμος καθηγητής του ΕΜΠ Θεόδωρος Τάσιος εν τω μέσω σημαντικών Ελλήνων και ξένων ειδικών πανεπιστημιακών δασκάλων και εκπροσώπου της EAFT, κάτω από το άγρυπνο αυτί του προέδρου της ΕΛΕΤΟ Κώστα Βαλεοντή και του προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής του 9^{ου} Συνεδρίου Παναγιώτη Κοντού.

Την εναρκτήρια ομιλία στο 9^ο Διεθνές Συνέδριο της ΕΛΕΤΟ, αφιερωμένη στον τιμώμενο ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη, με τίτλο «Μισό-, εν μέρει-, σαν: Η διαλεκτική της αμφισημίας και οι τεχνικές της σχάσης στην ποίηση του Καβάφη», εκφώνησε η λέκτορας του ΑΠΘ Μάρθα Βασιλειάδη. Η ουσιαστική στοχευμένη και σε βάθος ανάλυση επί του “εν μέρει, ...” υπογράμμισε πέραν της γλωσσικής αισθητικής του μεγάλου ποιητή, την ανθρώπινη πεπερασμένη ικανότητα για τα συνολικά, τα ακριβή και τα σίγουρα. Από τότε μέχρι σήμερα, αν και οι έρευνες ως προς την εγκεφαλική δραστηριότητα και αρχιτεκτονική μας έδωσαν μέσω των μαθηματικών μοντέλων τόσο γνώση, παραμένει ακόμη ο ανθρώπινος εγκέφαλος “μία άγνωστη ήπειρος” σύμφωνα με τον διευθυντή ερευνών των CNRS, του Πανεπιστημίου Claude-Bernard, της Lyon. Βέβαια, διαισθητικά, ο ποιητής προηγείται του νευροφυσιολόγου και χρησιμοποιώντας αυτά τα ταπεινά λεκτικά μόρια, θέλει να μοιρασθεί όσα κατά προσέγγιση αυτός μπόρεσε να νοιώσει, να δει και να διηγηθεί απλά και φωτεινά κατά το Καβάφειον δυνατόν.

Οι (34) τριάντα τέσσερις εισηγήσεις- ανακοινώσεις συνοψίζονται, στα ουσιώδη τους με τα παρακάτω:

1. Η συμβολή της προσκεκλημένης καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Κύπρου Μαριλένας Καρουλαίου υπήρξε σημαντική τόσο με την εμπειριστατωμένη ανασκόπηση της πορείας του όρου “διγλωσσία” όσο και με τη συμμετοχή της στην Ανοικτή Συζήτηση. Η Μ. Κ. υπογράμμισε την ανθρώπινη αδυναμία στη δημιουργία γέφυρας επικοινωνίας ανάμεσα στους ειδικούς εμπλεκόμενους επιστήμονες, ως αίτιο αμφισημίας σε βάρος της επιστήμης.

Κοπή της πίτας 2014

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ προσκαλεί τα μέλη και τους φίλους της στην εκδήλωση για την κοπή της Πίτας 2014, που θα πραγματοποιηθεί στο ξενοδοχείο «ΑΜΑΛΙΑ» (Λεωφ. Βασιλίσσης Αμαλίας 10, Αθήνα, τηλ. 210 3237301) την Τετάρτη, 5-2-2014 και ώρα 6.00 – 9.00 μ.μ. Τιμή συμμετοχής 20 ευρώ το άτομο. Για λόγους εκτίμησης του συνολικού αριθμού των ατόμων που θα παρευρεθούν παρακαλούμε – το αργότερο ως τις 2-2-2014 – να δηλώσετε αν θα συμμετάσχετε δίνοντας και τον αριθμό των ατόμων που ενδεχομένως θα σας συνοδεύουν:

- στα τηλέφωνα: 6974321009, 6944421417 ή
- στην ηλεκτρονική διεύθυνση: valeonti@otenet.gr

2. Με τον δικό του τρόπο, τόνισε ο Νικόλαος Μανουσάκης πως από τη εποχή του Θουκυδίδη η διαφοροποίηση των σημασιών ένεκα πολιτικής σκοπιμότητας ήταν συχνή πρακτική.
3. Εμβληματική συμβολή υπήρξε η συμβολή της καθηγήτριας Άννας Αναστασιάδου-Συμεωνίδου, η οποία με τις ανακοινώσεις της οικοδομεί γέφυρα ανάμεσα σε επιστήμονες της γλώσσας και σ’ αυτούς των ειδικών γλωσσών, των επιστημόνων της Τέχνης και της Επιστήμης.
Η ανάλυση του επιθήματος -μα/-ωμα ως προσθήκη στο οικοδόμημα της Ορολογίας είναι άλλη μία δική τους ψηφίδα, μαζί με την προτροπή-αξίωση να γραφεί η γραμματική της επιστημονικής νέας ελληνικής γλώσσας.
4. Τετάρτη, κατά σειράν, ανακοίνωση με τίτλο, «Γιατί κλοσάτε τους όρους» του Κώστα Βαλεοντή, ο οποίος, συνειδητά διατυπώνει το παράπονο για την ανθρώπινη συμπεριφορά έναντι της νέας τεχνολογίας, τους νέους όρους με άλλα λόγια, θέτει άμεσα το ζήτημα μελέτης από τους ψυχολογολόγους και τους Κοινωνιολόγους σχετικά με την αντοχή της ανθρώπινης αντίδρασης στα νέα, στα ακατάσχετα και στα ετερόκλητα φαινόμενα της έκρηξης της τεχνολογίας και της άρνησης χρήσης της ορθής προσέγγισης.

OROGRAMMA No 123, November – December 2013,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

* ΓΕΣΥ= Γεν. Επιστημονικού Συμβουλίου της ΕΛΕΤΟ.

- Κατά τον Κ. Β. η ενημέρωση από φορείς όπως ο ISO, ο ΕΛΟΤ, η ΕΛΕΤΟ, ομού με το “γλωσσικό αισθητήριο”, θα διευκολύνουν τον σύγχρονο αναγνώστη να συμμετέχει δημιουργικά στην καινοτομική παραγωγή, μέσω των αρχών σχηματισμού όρων και των τυποποιημένων διαδικασιών παραγωγής, καθιέρωσης και διάδοσης των όρων. Ο αναγνώστης κατακλύζεται από πλήθος χρήσιμων πληροφοριών του ISO και του ΕΛΟΤ για τις αρχές σχηματισμού όρων και για την τυποποιημένη διαδικασία παραγωγής καθιέρωσης, διάδοσης όρων.
- Στο ερώτημα, απαντά ο ίδιος αναφέροντας το γλωσσικό αισθητήριο, και την άγνοια του ατόμου ως προς τη νέα έννοια και τον όρο της. Βεβαίως, το ερώτημα υπογραμμίζει την έλλειψη ορολογικής παιδείας, η οποία σχεδιάζεται, παρέχεται και εμπλουτίζεται από την πολιτεία και τους φορείς της παιδείας μιας χώρας.
5. Στη συνέχεια, ο γάλλος ελληνοιστής **Jean-Yves Bassole** παρουσίασε την ιστορική διαδρομή του όρου “**φωτογενής**”/ “**φωτογόνος**” και την πλούσια χρήση του στην καθημερινή επικοινωνία υπογραμμίζοντας την θαυμαστή δυνατότητα της νέας ελληνικής να αφομοιώνει και να πολλαπλασιάζει στοιχεία μορφής για να κατονομάσει πράγματα της τέχνης και της ανθρώπινης φύσης.
  6. **Κυριακή Δανακτά, Αλέξιος Ευαγγελίου, Όλγα Μουρογιάννη, Α. Τζοτζαδίνη.** Η μελέτη της ειδικής γλώσσας της πληροφορικής απασχόλησε τους παραπάνω εισηγητές και έφεραν στο φως στατιστικά δεδομένα τρόπου και προτίμησης χρήσης όρων του τομέα.
  7. Η λεξικογράφος **Βασιλική Παλασάκη** έδωσε συγκριτική μέθοδο παρουσίασης όρων αρχαίων ελληνικών και σύγχρονων γερμανικών στην υπηρεσία της διδασκαλίας του μαθήματος «*Γερμανικά για παιδαγωγικούς σκοπούς*».
  8. Στο ίδιο μήκος κύματος της διδασκαλίας της Αγγλικής γλώσσας και ορολογίας κινήθηκαν και η **Καλλιόπη Τσάνταλη** και ο **Συμεών Νικολιδάκης** στοχεύοντας στον εμπλουτισμό της επαγγελματικής κατάρτισης καλλιεργώντας την τεχνονωσία του αντικειμένου σπουδών.
  9. Ακολούθησε η ίδια προσέγγιση στη διδασκαλία ειδικής γλώσσας στην αγγλική με χρήση νέων τεχνολογιών από τους **Σ. Νικολιδάκη** και **Κ. Τσάνταλη**, μια ενδιαφέρουσα μελέτη περίπτωσης στα ΙΕΚ.
  10. Και η **Μαρία Δημάση** και η **Παρασκευή Σαχινίδου** εστίασαν στη διαδρομή του όρου «**genre**» και τη χρήση της στη σύγχρονη επικοινωνιακή σκηνή.
  11. Η **Ελπίδα Λουπάκη** κατέγραψε με ιδιαίτερη σαφήνεια την κατάσταση που επικρατεί σε θεωρητικό/προσωπικό επίπεδο, ως προς τη θέση της Ορολογίας σε συνάρτηση με το μάθημα της μετάφρασης κειμένων, τύπου Γενικού Κοινού (όχι Γενικών Κειμένων).
  12. Σαφήνεια και λακωνικότητα χαρακτήρισε την εργασία των **Τιμολέοντος Θεοφανέλλη** και **Αγάπριου Οικονομίδη** που εστίασαν στους νέους όρους στον τομέα της πληροφορικής και η προσπάθεια αναζήτησής τους κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στην απόδοση του νέου όρου, ο ορισμός αποτελεί πάντα αφετηρία ασφαλείας.
  13. Η γλωσσολογική/κειμενοκεντρική προσέγγιση απασχόλησε την **Αιμιλία Ροφούζου** για την ελληνική και γερμανική στρατιωτική ορολογία.
  14. Μία μελέτη περίπτωσης της καταγραφής και αποκωδικοποίησης της ιδιολέκτου των ευελπίδων από την **Σταματία Σοφίου**.
  15. Η **Χρυσούλα Καραντζή** μίλησε για τα 561 λήμματα του Λεξικού Καβάφη και παρουσίασε τις πηγές, την μέθοδο ανθολόγησής τους και τον εκλεκτικισμό του για ζωντανές, όμορφες και γλαφυρές λέξεις.
  16. Ο όρος «**εσωτερικότητα**» στην ιδιαίτερη φιλοσοφική – ποιητική προσέγγιση του Καβάφη απασχόλησε την **Ιωάννα Τριπουλά**, η οποία με τον όρο “*ορολογία*” του Καβάφη τόνισε την τέταρτη χρήση του πολυφορεμένου όρου της Ορολογίας.
  17. Την αξιοποίηση διγλωσσων σωμάτων γλωσσικού υλικού (corpora) για χρήση από τους λεξικογράφους τεκμηριώνει η ανακοίνωση των **Σοφίας Τρυπαναγνωστοπούλου** και **Janet DeCesaris**.
  18. Η μεταγλωσσική προοπτική της ποίησης του Καβάφη στο ποίημα *Θερμοπύλες*, έδωσε την ευκαιρία στη **Σοφία Ζερδελή** για μια ανασκόπηση θεωριών και σχολών του τομέα.
  19. Ενδιαφέρουσα και η ανακίνηση των βασικών όρων που εστίασε στη μελέτη του “**σεισμικού κινδύνου**”, ως όρου στη δημόσια διοίκηση και στην επιστήμη, τονίζοντας το επικοινωνιακό και γνωσιακό κενό, και αντιπαραβάλλοντας το εννοιολογικό περιεχόμενο με σημασιές αντίστοιχων «*λέξεων*» της Γενικής γλώσσας. Η μελέτη σκόπευε να επισημάνει κοινούς τόπους και ασυνέχειες μεταξύ εννοιών/σημασιών. **Βασιλική Μασούρα, Καλλιόπη Σαπουντζάκη και Μαριάννα Κατσογιάννου.**
  20. Ιδιαίτερης σημασίας και εφαρμοσιμότητας στον τομέα του ελληνόφωνου νομικού, η συνδρομή της θεωρίας της επιστήμης του όρου, της Ορολογίας. Ο **Παναγιώτης Κριμπός**, τονίζοντας τη συνεργασία εμπλεκόμενων ειδικών του πεδίου με τον θεωρητικό της οροδοσίας–ορολογίας, προσφέρει κατ’ αντιστοιχία μελέτη περίπτωσης, προς εφαρμογή και σε άλλους ειδικούς τομείς.
  21. Ο **Θεόδωρος Βύζας** και η **Ελευθερία Δογορίτη** μίλησαν για την αυτόνομη/συλλογική διαχείριση όρων ανά τομέα/τομείς γνώσης με υποστήριξη της σύγχρονης τεχνολογίας, της εμπειρίας με συλλογική διάδραση.
  22. Οι όροι της αχρήματης συναλλαγής έγιναν το αντικείμενο της εργασίας της **Ειρήνης Σωτηροπούλου** στην κρητική διάλεκτο.
  23. Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της ελληνικής αεροπορίας, ως προς τους όρους ασφάλειας των πτήσεων, τόνισε η ανακοίνωση των **Θεόδωρου Κατερινάκη, Νίκου Παπαδόπουλου και Δημήτρη Ζουρούδη**. Η επιτροπή Ορολογίας (ΟΜΕΟΔΕΚ) της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας στηριζόμενη στη συνεργασία με την ΕΛΕΤΟ και το πανεπιστήμιο Drexel των ΗΠΑ, διασφαλίζει την ακριβέστερη και ασφαλέστερη επικοινωνία εφαρμόζοντας τους ορολογικούς κανόνες και τις αρχές.
  24. Ο ιδρυτής της μεταφραστικής πύλης Translatum.gr **Σπύρος Δόικας** παρουσίασε την Mediawiki, πρόγραμμα μεταφοράς του λεξικού **Liddell–Scot–Jones (LSJ)** με την μεταγραφή των λημμάτων α) σε πολυτονικό, β) σε μονοτονικό με λατινικούς χαρακτήρες, γ) σε greeklish, δ) σε Beta Code. Επίσης, συμπεριλαμβάνεται συλλογή αρχαίων αποφθεγμάτων. Η εξελισσόμενη Mediawiki θα μπορούσε να αποτελέσει σημείο αναφοράς ως ιστορικού αρχείου για την γλωσσική επικοινωνία ελληνικού ενδιαφέροντος.
  25. Ο **Χαράλαμπος Τσιμπούρης** και ο **Κυριάκος Σγάρμπας** εστίασαν σε τεχνολογικά εργαλεία, για κατασκευή βάσης δεδομένων στον χώρο των ακρωνυμίων για τα ελληνικά νομικά κείμενα.
  26. Στην ανακοίνωση τους (αγγλιστί), οι **Ιωάννης Καζάζης** και **Ράνια Βοσκάκη** παρουσιάζουν μία ηλεκτρονική αποδελτίωση λημμάτων της Νέας Ελληνικής, με στόχο τη συστηματική καταγραφή σημασιών και των συμφράσεών τους, χρήσιμη για την εξέλιξη της Νέας Ελληνικής γλώσσας.
  27. Έτερη συμβολή των **Χ. Τσιμπούρη** και **Κ. Σγάρμπα**, η ανακοίνωση για την αναγνώριση παραπομπών σε ελληνικά νομικά κείμενα με κανόνες (796 καταχωρήσεις). Πρόκειται για προσπάθεια προτυποποίησης της σύνταξης νομικών κειμένων προς βελτίωση της παρούσας κατάστασης.
  28. Σκοπός της ανακοίνωσης της **Μαρίας Καρδούλη** και της **Θεοδώρας Ακοβιτσιώτη** ήταν να τονιστεί η χαμηλή ποιότητα του τεχνικού κειμένου του Μνημονίου, παρέχοντας τα τεχνικά χαρακτηριστικά ακαδημαϊκά, επαγγελματικά και δημόσια διοικητικά, και ταυτόχρονα να υπενθυμίσει τον Heidegger με τις έννοιες **του είναι** και **του χρόνου** πάνω στις οποίες έπαιξαν οι εντολοδόχοι δανειστές της χώρας, ένα παιχνίδι πρωτόγνωρο στην οικονομική τέχνη, ωστόσο γνωστό στη χρηματιστική, όπου όριο στον πλουτισμό δεν υπάρχει, κατά Αριστοτέλη.
  29. Η **Κατερίνα Τοράκη** και η **Στέλλα Χατζημαρή** στόχευσαν στην παρουσίαση των ζητημάτων που προέκυψαν κατά τη δημιουργία ενός προτύπου του θεματικού πεδίου της τεκμηρίωσης/πληροφόρησης και διατύπωσαν τον προβληματισμό για την τυποποίηση της ορολογίας ειδικά και γενικότερα.
  30. Μια ενδιαφέρουσα παρουσίαση από τον **Khalid ANSAR** σχετικά με την εμπειρία της αξιολόγησης της ορολογίας της Γλώσσας **Amazigh** του Μαρόκου, ως προς την τυποποίηση, τη διάχυση και τον Γλωσσικό Σχεδιασμό.
  31. Η **Δάφνη Δεληγιάννη** εστίασε στη μετάφραση των τεχνικών Δελτίων Δεδομένων Ασφάλειας, κάνοντας χρήση διεθνών τεχνικών και βασικών όρων τεχνολογίας. Σκοπός της ήταν η

δημιουργία τυπολογίας όρων για την εξάλειψη του θορύβου και ελαχιστοποίηση του κινδύνου από μέρους του μεταφραστή.

32. Η **Κωνσταντίνα Λιόντου** έριξε το βάρος της εισήγησής της στις συμφράσεις (collocations) στο χώρο της διερμηνείας από την γερμανική στην ελληνική, υπογραμμίζοντας τον παράγοντα της διαφορετικότητας στη σύνταξη της γερμανικής και της ελληνικής. (ελληνιστί & αγγλίστι).
33. Ο **Olaf Immanuel Seel** και η **Μαβίνα Πανταζάρα** παρουσίασαν την εργασία σύνταξης ενός πολύγλωσσου γλωσσариού όρων της οικονομικής κρίσης.
34. Τέλος, η **Παναγιώτα Καραγιαννίδη** και η **Δήμητρα-Μαρία Μποτονάκη** ασχολήθηκαν με την ορολογία του κρίκετ.

Εν κατακλείδι,

πέραν του «*Γιατί κλοσάτε τους όρους*», διατυπώνουμε έτερο ερώτημα: «*Γιατί πρέπει σήμερα, εν έτει 2013 και ενώ η ανάγκη για σημασιολογική διαφάνεια έγινε πλέον αισθητή από όλους τους ομιλητές και συντάκτες, γιατί συνεχίζεται ο ακατάσχετος θόρυβος ως προς τη χρήση του όρου «ορολογία»;*» Μήπως έρχεται η ώρα, όπου η κάθε σημασία της έννοιας «ορολογία» να πάει στον πάγκο της; Έτσι η επιστήμη του όρου θα καλείται «**Ορολογία**», ενώ οι **συλλογές όρων** (που σήμερα και αυτές λέγονται **ορολογία**) θα αντικατασταθούν με τις θεματικές **συλλογές όρων** ή όπως ακριβώς προβλέπεται από την Επιτροπή ΤΕΕ-ΕΛΟΤ/ΕΛΕΤΟ ΤΕ21 στο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛοτ 561-1, δηλαδή **ορολόγια**, ενώ η **ορολογία του Καβάφη**, με απλούς **όρους**. «*Η Ορολογία υποχρεώνει*» όπως άλλοτε έκανε και η ευγένεια, με το «noblesse oblige»!

M.K.

“Οι Εθνικές Γλώσσες και η Ορολογία στην Ανώτατη Εκπαίδευση, στην Επιστήμη & στην Τεχνολογία”

Ημερίδα ΕΑFT – ΕΛΕΤΟ, Αθήνα, 7 Νοεμβρίου 2013

Επιμέλεια: **Κατερίνα Τοράκη**, συντονίστρια της ΤΕ21

Με το σύνθημα *Η Ευρωπαϊκή Κοινωνία των Πολιτών αγκαλιάζει την Πολυγλωσσία*, η ΕΛΕΤΟ, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας ΕΑFT και με την συνεπιχορήγηση του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Πανεπιστημίου Κύπρου, διοργάνωσε στις 7 Νοεμβρίου 2013 την ευρωπαϊκή ημερίδα «Οι Εθνικές Γλώσσες και η Ορολογία στην Ανώτατη Εκπαίδευση, στην Επιστήμη & στην Τεχνολογία», σε σύνδεση με το 9^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» της ΕΛΕΤΟ.

Η ημερίδα εντάσσεται στη σειρά των ετήσιων επιστημονικών συναντήσεων της ΕΑFT που ξεκίνησαν το 2008 με ένα συνέδριο στις Βρυξέλλες, προκειμένου να διερευνηθούν τα προβλήματα από την προώθηση της αγγλοδιδάκτης ανώτατης εκπαίδευσης στην ολλανδικά ομιλούσα Ευρώπη (Ολλανδία και Φλάνδρα). Οι προβληματισμοί που τέθηκαν τότε, αλλά που ακόμη μέχρι σήμερα τίθενται και έτσι διατυπώθηκαν από τους διοργανωτές και της φετινής ημερίδας, αφορούν ερωτήματα όπως:

Ποιος το αποφάσισε αυτό; Είχε υπάρξει κατάλληλη δημοκρατική διαβούλευση; Ήταν το διδακτικό προσωπικό προετοιμασμένο γι' αυτήν την αλλαγή; Και η ποιότητα της μεταφοράς γνώσης; Αν ο πληθυσμός μάθαινε ότι στα παιδιά του δεν επιτρέπεται πλέον να σπουδάζουν στη μητρική τους γλώσσα, πώς θα αντιδρούσε; Τα πανεπιστήμια πληρώνονται σε μεγάλο βαθμό από τον πολίτη, τον φορολογούμενο. Και τι θα συμβεί εάν το επόμενο κύμα αποφοίτων, εκπαιδευμένο κυρίως στα αγγλικά, εισέλθει στην αγορά εργασίας; Σκέφτηκε κανένας τις κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες; Και σκέφτηκαν οι διοικήσεις των πανεπιστημίων τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα; Θέλησαν να αλλάξουν εκ βάθρων τον πολιτισμό και την ταυτότητα της χώρας; Ποιος θα ήταν οι συνέπειες για την ευρωπαϊκή συνεργασία, που είναι θεμελιωμένη πάνω στην πολιτισμική και γλωσσική διαφορετικότητα των λαών και των χωρών που την συνθέτουν;

Στην πραγματικότητα, δεν υπήρξε η ενημέρωση των Ευρωπαίων πολιτών και πολύ περισσότερο η διαβούλευση γι' αυτό, ενώ η αλλαγή γλωσσικού καθεστώτος στα πανεπιστήμια μπορεί να έχει επιπτώσεις στη μεταφορά της γνώσης και στην ποιότητα και αποτελεσματικότητα των σπουδών. Για τους λόγους αυτούς, καθιερώθηκαν τα ετήσια συνέδρια με το παραπάνω θέμα και με στόχο την εξερεύνηση της κατάστασης, την αύξηση της ευαισθητοποίησης και την κινητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών. Με την διοργάνωση μάλιστα σε διαφορετική χώρα κάθε

χρόνο, δίνεται η ευκαιρία, πέραν των άλλων, να διατυπώνονται προτάσεις γλωσσικής πολιτικής για την κάθε χώρα ξεχωριστά.

Στην ημερίδα της Αθήνας μίλησαν επιστήμονες ειδικοί στα θέματα της γλώσσας και της ορολογίας από Ελλάδα, Κύπρο, Ολλανδία, Ισπανία/ Καταλονία, Σουηδία, Νορβηγία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο/Ουαλία, Εσθονία και Σλοβενία. Στόχος της Ημερίδας ήταν αφενός να αναλύσει την κατάσταση όσον αφορά τη χρήση των εθνικών γλωσσών και την αυξανόμενη χρήση της Αγγλικής ως γλώσσας διδασκαλίας στην ανώτατη εκπαίδευση και αφετέρου να αξιολογήσει τις επιπτώσεις στην επιστημονική γλώσσα και ορολογία, τη γλωσσική συμπεριφορά, την ποιότητα της μεταφοράς γνώσης και την επαγγελματική απόδοση των αποφοίτων.

Σημαντική για τη σημασία που δίνεται στο θέμα από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν η παρέμβαση, με *βιντεομήνυμα*, της **Ανδρούλλας Βασιλείου**, Ευρωπαϊκής Επιτρόπου για την Εκπαίδευση, τον Πολιτισμό, την Πολυγλωσσία και τη Νεολαία, η οποία τόνισε την ανάγκη για γλωσσική πολυμορφία που αποτελεί «έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους του ευρωπαϊκού οικοδομήματος». Αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες που βασίζονται στο σύνθημα «*Ενότητα μέσα από την πολυμορφία*» και σε δράσεις που στοχεύουν στη δημιουργία, ανταλλαγή και χρήση ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες.

Η Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών **Αμαλία Μόξερ** στο χαιρετισμό της, εκπροσωπώντας τον πρότυπο Θεοδόσιο Πελεγρίνη, αναφέρθηκε στην πολιτική του Ιδρύματος σχετικά με την χρήση της ελληνικής γλώσσας στα προγράμματα σπουδών.

Ο **Κώστας Βαλεοντής**, πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ, σημείωσε ότι η εθνική γλώσσα σε κάθε κράτος, ως το ύψιστο κοινό κοινωνικό και πολιτισμικό αγαθό, αποτελεί τον κοινό κώδικα επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών, καθώς και το όχημα μεταφοράς και μετάδοσης της γνώσης. Όταν αφαιρείται από την εθνική γλώσσα, είτε, η δυνατότητα να περιγράψει και να μεταφέρει τη νέα γνώση, τότε επέρχεται «*η βαθμιαία αποξένωση της από τα αναπτυσσόμενα πεδία και η επακόλουθη συρρίκνυσή της*».

Ο **Jan Hoel**, πρόεδρος της ΕΑFT και μέλος του Γλωσσικού Συμβουλίου της Νορβηγίας, απηύθυνε χαιρετισμό (κατά το ήμισυ στην ελληνική, ως καλός γνώστης και της ελληνικής γλώσσας), όπου έθεσε ερωτήματα σχετικά με την αξία και τη σημασία των φυσικών και των ειδικών γλωσσών, με την ανάγκη καθιέρωσης μίας κοινής γλώσσας για την επικοινωνία ως lingua franca απέναντι στα γλωσσικά εμπόδια, με τους λόγους για τους οποίους κυριαρχεί η αγγλική γλώσσα και τις πιθανές επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες.

Η ομότιμη καθηγήτρια Γλωσσολογίας του ΑΠΘ **Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη** στην ομιλία της με τίτλο «*Η συμβολή της ελληνικής γλώσσας στη διαμόρφωση της διεθνούς επιστημονικής ορολογίας*» αναφέρθηκε στις ποικίλες περιπτώσεις δανεισμού των ευρωπαϊκών γλωσσών από την ελληνική, κύρια στο ακαδημαϊκό και επιστημονικό λεξιλόγιο, και οι οποίες αφορούν λεξικές μονάδες που δημιουργήθηκαν με δανεισμό είτε απευθείας είτε μέσω της λατινικής καθώς και αυτές που κατασκευάστηκαν με αρχαιοελληνικά στοιχεία. Έδωσε παραδείγματα που δείχνουν την επίδραση της αρχαιοελληνικής στη διαμόρφωση λεξικών μονάδων στις άλλες γλώσσες, όπως έγινε με την ανάγκη για δημιουργία κατηγοριών ταξινόμησης, αναλύοντας προς τούτο το στοιχείο -ειδής < είδος που σημασιολογικά συνδέεται με την έννοια ΒΛΕΠΩ και οδηγεί σε επίθετα με τη σημασία 'που μοιάζει ως προς τη μορφή, το σχήμα, τη σύσταση' (π.χ. γεωειδής 'geoid', ελικοειδής 'helicoïdal' κτλ.). Καταλήγοντας, προτείνει, αν και δεν υπάρχουν φυσικοί ομιλητές της αρχαίας ελληνικής, να υιοθετηθεί για διδασκαλία στον επιστημονικό κόσμο σε παγκόσμιο επίπεδο των στοιχείων της ελληνικής που χρησιμοποιούνται στον επιστημονικό λόγο, δηλ. σχηματιστικών στοιχείων, προθημάτων και επιθημάτων αλλά και Κανόνων Κατασκευής Όρων, που θα επιτρέψουν στους επιστήμονες να κατανοήσουν βαθύτερα τον επιστημονικό λόγο στη μητρική τους γλώσσα αλλά και σε πολλές άλλες γλώσσες, αλλά και να παραγάγουν ορθό επιστημονικό λόγο.

Ο **Joseph Mariani**, διευθυντής του Ινστιτούτου για πολυγλωσσική και πολυμεσική πληροφόρηση IMMI, στην ομιλία του με τίτλο «*ICT Enabling Language Diversity*» αναφέρθηκε στα ζητήματα όπου οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλουν στην υποστήριξη της γλωσσικής ποικιλίας. Έδωσε εντυπωσιακά στοιχεία για την υπάρχουσα γλωσσική κατάσταση στον κόσμο, για να υποστηρίξει ότι με την πολυγλωσσία οι πολίτες διατηρούν τα διαφορετικά πολιτισμικά και γλωσσικά τους στοιχεία, αλλά ταυτόχρονα επικοινωνούν μεταξύ τους. Ανέφερε ζητήματα που υπάρχουν σε θεσμούς όπως η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Europeana, το Ευρωπαϊκό

Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κ.ά.), καθώς και σε δραστηριότητες όπως υποτιπλισμός, υπερτιπλισμός, μεταφράσεις κτλ., και τα οποία μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις γλωσσικές τεχνολογίες. Αναφέρθηκε στα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες των γλωσσικών τεχνολογιών και πρότεινε την υιοθέτηση ενός προγράμματος ανάπτυξης γλωσσικών τεχνολογιών για όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος του ψηφιακού χάσματος.

Ακολούθησε παρουσίαση της παρούσας κατάστασης σχετικά με τη χρήση των εθνικών γλωσσών στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

Ο **Παναγιώτης Κριμπάς**, επίκουρος καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στην ομιλία του με τίτλο *“Η νομική θέση της ελληνικής γλώσσας στην ανώτατη εκπαίδευση και η χρήση ελληνικής ορολογίας στην επιστήμη και την τεχνολογία: η σημερινή (2013) πραγματικότητα στην Ελλάδα”*, παρουσίασε την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τη θέση της ελληνικής γλώσσας στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα και σκιαγράφησε την αντίστοιχη πραγματικότητα στην επιστήμη και την τεχνολογία, με ιδιαίτερη μνεία του ρόλου της ορολογίας, καταλήγοντας ότι - τουλάχιστον προς το παρόν - η ελληνική γλώσσα δεν κινδυνεύει στην εκπαίδευση, ενώ χρειάζεται ενίσχυση η χρήση της Ελληνικής στην τεχνολογία, στις θετικές και στις κοινωνικές επιστήμες.

Ο **Jan Roukens**, εκπρόσωπος της EAFT στην Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Πολυγλωσσίας και μέλος πολλών ολλανδο-φλαμανδικών πολιτιστικών και γλωσσικών ενώσεων, στην τοποθέτησή του με τίτλο *“Ευρώπη και Κάτω Χώρες”* αναφέρθηκε στους λόγους για τους οποίους παρατηρείται υποβάθμιση ή και θάνατος μιας γλώσσας και παρουσίασε την κατάσταση στα πανεπιστήμια των Κάτω Χωρών. Η Ολλανδία έχει το προβάδισμα στην Ευρώπη στη χρήση της αγγλικής για τη διδασκαλία. Όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα και το ήμισυ των προπτυχιακών διεξάγονται στην αγγλική, ενώ στη Φλάνδρα τα μισά μεταπτυχιακά και όλα τα προπτυχιακά διεξάγονται στην ολλανδική. Δεν αναπτύσσεται επιστημονική ορολογία, οι επιστήμονες δεν μπορούν να γράψουν επιστημονικά κείμενα ή εγχειρίδια στην ολλανδική. Αν και υπάρχουν λίγες μόνο κινήσεις ευαισθητοποίησης, είναι αισιόδοξος ότι θα γίνει κάτι εάν βρεθούν οι άνθρωποι με όραμα και ενεργητικότητα.

Η **Marjeta Humar**, ερευνήτρια στο τμήμα Ορολογίας του Ινστιτούτου σλοβενικής γλώσσας, αναφέρθηκε στα προβλήματα που παρουσιάζονται από τη χρήση της σλοβενικής στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Σλοβενίας. Αν και το Σύνταγμα της χώρας αλλά και το Εθνικό Πρόγραμμα για τη Γλωσσική Πολιτική 2009-2011 δίνουν έμφαση στην υποστήριξη της σλοβενικής γλώσσας, η κατάσταση άλλαξε μετά την είσοδο στην ΕΕ και σε συμμόρφωση με τις συμφωνίες της Μπολόνια. Η αγγλική διεισδύει σε όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα, δεν υποστηρίζεται η σλοβενική γλώσσα και ορολογία, ενώ σε ολόκληρο το κείμενο για το Εθνικό Πρόγραμμα Ανώτατης Εκπαίδευσης 2011-2020, η σλοβενική γλώσσα αναφέρεται μόνο μία φορά. Παρ' όλα αυτά, καταβάλλονται προσπάθειες από το Ινστιτούτο Σλοβενικής Γλώσσας και άλλους φορείς για την υποστήριξη της εθνικής γλώσσας και την ανάπτυξη δράσεων και εργαλείων ορολογίας.

Ο **Jordi Bover i Salvadó**, διευθυντής του Κέντρου Καταλανικής Ορολογίας TERMCAT και γραμματέας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορολογίας, συγκίνησε ξεκινώντας με την αναφορά του στην ακούραστη εργάτρια της καταλανικής γλώσσας και ορολογίας **Rosa Colomer Artigas**, διευθύντρια του TERMCAT, που έφυγε πρόωπα στα 47 της μετά από ασθένεια και την απαγγελία ενός ποιήματος του καταλανού ποιητή **Salvador Espriu**. Στη συνέχεια, παρουσίασε την γλωσσική πολιτική στα πανεπιστήμια της Καταλωνίας και στο πρόγραμμα TERMCAT. Υπογράμμισε ότι η αυξημένη χρήση της αγγλικής δεν αποτελεί, προς το παρόν τουλάχιστον, απειλή, δίνοντας την ευκαιρία τόσο σε φοιτητές από όλο τον κόσμο να έρθουν στην Καταλωνία για σπουδές αλλά και στους ντόπιους φοιτητές να βελτιστοποιήσουν τα αγγλικά τους και να έχουν αυξημένες δυνατότητες απασχόλησης στο εξωτερικό. Με τα Προγράμματα για τη διαχείριση της πολυγλωσσίας, ενθαρρύνεται η χρήση της καταλανικής ως πρώτης γλώσσας και η προώθηση τρίτων γλωσσών, κύρια της αγγλικής. Ο εκπαιδευτικός είναι ελεύθερος να επιλέξει τη γλώσσα στην οποία θα διδάξει, είναι όμως υποχρεωμένος να το έχει δηλώσει από την αρχή πριν ο φοιτητής επιλέξει το σχετικό πρόγραμμα, ώστε να εξασφαλιστεί η λεγόμενη γλωσσική ασφάλεια των φοιτητών. Αντίστοιχα, και ο φοιτητής είναι ελεύθερος να επιλέξει τη γλώσσα στην οποία θα παρακολουθεί το μάθημα ή θα δίνει εξετάσεις. Καταλήγοντας, υποστηρίζει ότι θα πρέπει να υπάρχουν αντίστοιχα γλωσσικά προγράμματα στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ώστε να διασφαλίζεται “η χρήση των εθνικών γλωσσών σε ειρηνική συνύπαρξη με την αγγλική, η οποία θα εξακολουθεί να κυριαρχεί ως lingua franca, ειδικά στην έρευνα

αιχμής”. Επίσης, υποστήριξε ότι θα πρέπει να αναπτύσσονται ορολογικοί πόροι, τουλάχιστον διγλωσσοί, ώστε να υπάρχει αντιστοίχιση ανάμεσα στην αγγλική και τις εθνικές γλώσσες, καθώς και μια μεγάλη πολυγλωσσική ορολογική βάση δεδομένων, ελεύθερη στο διαδίκτυο, με δυνατότητες αναζήτησης ως προς το θέμα και ως προς τη γλώσσα.

Ο **Peep Nemvalts**, επικεφαλής του Κέντρου για την ακαδημαϊκή εσθονική στο Πανεπιστήμιο του Ταλίν, αναφέρθηκε στα αναπτυξιακά προγράμματα που έχουν ως στόχο την υποστήριξη της εσθονικής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και στις αντιφάσεις ανάμεσα σε διαφορετικές στρατηγικές, που από τη μια υποστηρίζουν τη χρήση της εσθονικής και από την άλλη υποβιβάζουν το ρόλο της αφαιρώντας την υποχρέωση αυτή από τα διδακτορικά προγράμματα. Παρουσίασε έρευνα σε υποψήφιους διδάκτορες, σύμφωνα με την οποία η χρήση της εσθονικής είναι περισσότερο πολύτιμη σε τομείς όπως εκπαίδευση, πολιτισμός και νομικά, ενώ στην ερώτηση αν θεωρούν ότι είναι υποχρεωμένοι να γράφουν σε συγκεκριμένη γλώσσα, το 75% για τις θετικές και εφαρμοσμένες επιστήμες και το 46% για τις κοινωνικές απάντησαν Ναι για την αγγλική, ενώ ποσοστό 22% και 17% αντίστοιχα ήταν για την εσθονική.

Η **Delyth Prys**, αρχισυντάκτρια του Κέντρου Τυποποίησης της ουαλικής ορολογίας στο Πανεπιστήμιο του Bangor της Ουαλίας, αναφέρθηκε στη χρήση της ουαλικής, που είναι η επίσημη γλώσσα της Ουαλίας μαζί με την αγγλική και παρουσίασε το εθνικό Εθνικό Κολέγιο στην Ουαλική (Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol), με παρουσία σε όλα τα πανεπιστήμια και αντικείμενο τη διδασκαλία και την έρευνα στην ουαλική γλώσσα. Ως επιχειρήματα για τη χρήση της μητρικής γλώσσας προβάλλονται το δικαίωμα των σπουδαστών να εκπαιδεύονται στη γλώσσα τους, το δικαίωμα του κοινού να επιλέγει υπηρεσίες από εργαζόμενους που χρησιμοποιούν την ίδια γλώσσα και η αύξηση στην παγκόσμια γνώση που σχετίζεται με την “εννοιολογική υγεία της ανθρωπότητας”, όπως λέει. Τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά κάθε γλώσσας δίνουν διαφορετικούς τρόπους έκφρασης και αντίληψης των πραγμάτων και επομένως “βαθύτερα επίπεδα καινοτομίας και έρευνας”. Και καταλήγει με τα λόγια του Ουαλού διανοητή της Αναγέννησης William Salesbury ότι “*εάν δεν θέλεις να είσαι χειρότερος από τα ζώα, τότε να μαθαίνεις στη δική σου γλώσσα, εάν δεν θέλεις να είσαι περισσότερο αφύσικος από οποιοδήποτε άλλο έθνος κάτω από τον ήλιο, αγάπησε τη γλώσσα σου κι εκείνους που την αγαπούν*”.

Η **Anna-Lena Bucher**, διευθύντρια του Σουηδικού Κέντρου Ορολογίας, επεσήμανε ότι 9 στις 10 διατριβές γράφονται στην αγγλική (το 94% των διατριβών στις θετικές επιστήμες, το 65% στις κοινωνικές και το 37% στις ανθρωπιστικές) ενώ οι 3 στις 10 έχουν περιλήψη στη σουηδική. Υπάρχουν κάποιες φωνές που φοβούνται ότι η κυριαρχία της αγγλικής είναι απειλή για τη σουηδική γλώσσα, καθιστώντας τη γλώσσα άχρηστη, αλλά και τους σπουδαστές με δυσκολίες μάθησης και τους εκπαιδευτικούς με δυσκολίες χρήσης της αγγλικής ως γλώσσας διδασκαλίας. Γι' αυτό, είτε η ομιλήτρια, υπάρχουν “*αναγκαστικοί δημοκρατικοί λόγοι για τους οποίους πρέπει να υιοθετηθεί πολυγλωσσική προσέγγιση και να ενδυναμωθούν οι θέσεις και των δύο γλωσσών – σουηδικής και αγγλικής, ως κύριων ακαδημαϊκών γλωσσών*”. Οι λύσεις για το πρόβλημα μπορεί να είναι θεσμικό πλαίσιο και γλωσσικά εργαλεία. Παρουσιάζει το νόμο για τη γλώσσα που ψηφίστηκε το 2009 και ορίζει: “*οι κυβερνητικές υπηρεσίες έχουν την ιδιαίτερη ευθύνη να εξασφαλίζουν ότι η ορολογία του τομέα τους είναι προσβάσιμη, χρησιμοποιείται και αναπτύσσεται*”, καθώς και στοιχεία από πολιτικές για τη γλώσσα πανεπιστημίων της χώρας.

Η **Marita Kristiansen**, αναπληρώτρια καθηγήτρια αγγλικής γλώσσας και ορολογίας στην Νορβηγική Σχολή Οικονομικών του Μπέργκεν και συντονίστρια του Νορβηγικού δικτύου Termdist, μίλησε με θέμα “*Γλωσσικές πολιτικές και χρήση της γλώσσας στη Νορβηγική ανώτατη εκπαίδευση*”. Αναφέρθηκε σε πρωτοβουλίες, όπως είναι η βάση ορολογίας Snorre termbase, η εθνική πύλη Ορολογίας Termportalen και η βάση όρων για τη Νορβηγική ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και σε κείμενα που αφορούν τη γλώσσα και τη γλωσσική πολιτική στην ανώτατη εκπαίδευση. Τα περισσότερα πανεπιστήμια έχουν τοπικές πολιτικές, ορίζουν ότι η νορβηγική θα πρέπει να είναι η προτιμώμενη γλώσσα, αλλά όταν χρειάζεται, πρέπει να χρησιμοποιούνται νορβηγική και αγγλική. Στις προπτυχιακές σπουδές χρησιμοποιείται η νορβηγική, γίνεται όμως εκτεταμένη χρήση αγγλικών συγγραμμάτων, στα μεταπτυχιακά προγράμματα αυξάνεται η χρήση της αγγλικής ως γλώσσας διδασκαλίας, ενώ στα διδακτορικά ενθαρρύνεται η χρήση της αγγλικής τόσο στη διδασκαλία όσο και στη συγγραφή των διατριβών. Αναφερόμενη σε μελέτες για τις επιδράσεις στις σκανδιναβικές χώρες, είπε ότι κατά τη διδασκαλία σε ξένη γλώσσα,

οι φοιτητές υποβάλλουν και απαντούν λιγότερες ερωτήσεις, θυμούνται κατά 25% λιγότερο όταν διαβάζουν κείμενα στην αγγλική, χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να καταλάβουν ένα κείμενο που δεν είναι στη μητρική τους γλώσσα ενώ καταλαβαίνουν περισσότερα όταν διαβάζουν στη γλώσσα τους.

Η **Μαριλένα Καρυολαίου**, αναπληρώτρια καθηγήτρια Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο της Κύπρου και πρόεδρος της Κυπριακής Γλωσσολογικής Εταιρείας, επεσήμανε ότι στην Κύπρο υπάρχει μέχρι τώρα διαφοροποίηση ανάμεσα στη δημόσια και την ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση. Στην πρώτη επικρατεί η ελληνική, ενώ στη δεύτερη η αγγλική, αν και η εικόνα αυτή τείνει να αλλάζει κατά περίπτωση. Αναφέρθηκε επίσης στα ζητήματα που σχετίζονται με την αξιολόγηση των επιστημονικών εργασιών των ερευνητών δεδομένου ότι δεν υπάρχει αξιολογική εκδοτική δραστηριότητα στην Κύπρο, αλλά και με τις δυσκολίες σπουδών για τους φοιτητές από την έλλειψη συγγραμμάτων στην ελληνική, από το όχι καλό επίπεδο γνώσης της αγγλικής κτλ. Καταλήγει θέτοντας για συζήτηση τους παράγοντες που μειώνουν τη σημασία της αγγλικής στο εκπαιδευτικό σύστημα και δεν την καθιστούν τη μοναδική γλώσσα διδασκαλίας στην ανώτατη εκπαίδευση και είναι: ο ισχυρός ιδεολογικός δεσμός ανάμεσα στη γλώσσα και στην ταυτότητα, η ύπαρξη θεσμικών ρυθμίσεων για τη χρήση της γλώσσας στα δημόσια πανεπιστήμια και οι πιέσεις που ασκούνται από την τοπική αγορά.

Η **Πασχαλίνα Γρηγοριάδου**, γλωσσική λειτουργός στο Γραφείο της Γενικής Διεύθυνσης Μετάφρασης στην Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, μίλησε για την Πολιτική και τις δράσεις πολυγλωσσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναφέρθηκε στη συμβολή των γλωσσών στον προσδιορισμό της ταυτότητας, αλλά και στην ανεύρεση εργασίας, στην επικοινωνία και τις συναλλαγές, στην πληροφόρηση. *“Η γλωσσική πολιτική της ΕΕ προσβλέπει στην προστασία της γλωσσικής πολυμορφίας και στην προώθηση της γλωσσομάθειας – για λόγους πολιτιστικής ταυτότητας και κοινωνικής ένταξης, αλλά και επειδή οι πολύγλωσσοι μπορούν καλύτερα να αξιοποιήσουν τις εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και οικονομικές ευκαιρίες που δημιουργούνται χάρη στην ευρωπαϊκή εννοποίηση. Στόχος είναι κάθε Ευρωπαίος να μιλά τουλάχιστον δύο επιπλέον γλώσσες πέραν της μητρικής του”*. Επίσης, αναφέρθηκε στη γλωσσική πολιτική εντός των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, στα προγράμματα κατάρτισης μεταφραστών, στις πρωτοβουλίες υποστήριξης των γλωσσικών επαγγελματιών, στα εργαλεία και βάσεις δεδομένων κ.ά.

Η **Αμαλία Μόξερ**, καθηγήτρια Γλωσσολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής, στην ομιλία της με θέμα *“Πολιτισμικός κώδικας δεοντολογίας για τους Ευρωπαίους ακαδημαϊκούς”*, παρέθεσε τις δεδηλωμένες αρχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη γλωσσική ποικιλότητα της Ευρώπης, προκειμένου να εξετάσει στη συνέχεια κατά πόσον οι αρχές αυτές τηρούνται στην πράξη, επίσημα και ανεπίσημα. Στην απόπειρα να σκιαγραφήσει έναν κώδικα συμπεριφοράς σε γλωσσικό και πολιτισμικό επίπεδο της πανεπιστημιακής κοινότητας και λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, τη σχετική δεοντολογία και τους οικονομικούς περιορισμούς, προτείνει λύσεις όπως: την επιμονή στην συμπεριληψη της τοπικής γλώσσας στις επίσημες γλώσσες κάθε συνεδρίου, τις πολυγλωσσες εκδόσεις των πρακτικών των συνεδρίων και των συλλογικών τόμων που προκύπτουν είτε από συνέδρια είτε από ανεξάρτητες συνεργασίες, την προσπάθεια των συμμετεχόντων σε συνέδρια να κάνουν τουλάχιστον μία εισαγωγή στη γλώσσα της χώρας υποδοχής ή σε κάποια από τις λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες του συνεδρίου και τέλος την απόφαση των επιστημόνων να γράφουν τουλάχιστον μέρος του έργου τους στη μητρική τους γλώσσα.

Μετά την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων, ο **Jan Rukens** παρουσίασε τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της ημερίδας, προκειμένου να αποτελέσουν στοιχεία για περαιτέρω διαβούλευση και προώθηση. Αυτά συνοψίστηκαν [στα παρακάτω σημεία](#):

1. Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να εκπαιδεύονται σε όλες τις βαθμίδες, χρησιμοποιώντας τις επίσημες εθνικές γλώσσες της χώρας ή της περιοχής όπου ζουν. Για να καταστεί δυνατό να λειτουργήσουν οι πολίτες σε διεθνές περιβάλλον, θα πρέπει να εκπαιδεύονται στο να εκφράζονται και σε άλλες γλώσσες.
2. Η απόφαση χρήσης συγκεκριμένης γλώσσας (ή γλωσσών) διδασκαλίας σε σχολές του δημόσιου τομέα είναι ζήτημα με γενικότερη σημασία για την κοινωνία και θα πρέπει να λαμβάνεται δημοκρατικά. Δεν είναι ζήτημα που θα αποφασίζει η κάθε σχολή.

3. Η γραπτή και η προφορική γλώσσα είναι απαραίτητες για τη μεταβίβαση της γνώσης και των ιδεών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η εξασφάλιση του εκσυγχρονισμού αυτών των θεμελιωδών εργαλείων συνιστά απόλυτη ευθύνη των κυβερνήσεων.
4. Η πρακτική μέτρησης της ποιότητας στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης αποκλειστικά και μόνο με βάση τον αριθμό των δημοσιεύσεων και αναφορών, και η προτίμηση που δίνεται στη χρήση της αγγλικής γλώσσας στις εν λόγω δημοσιεύσεις, θα πρέπει να καταργηθεί ως διακριτική, ανεπαρκής και ανακριβής.
5. Η επιστημονική πρόοδος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος κάθε πολιτισμού. Η διαθεσιμότητα επιστημονικών αρχείων στις γλώσσες των διαφόρων πολιτισμών είναι φυσική και αναγκαία.

K.T.

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://www.infoterm.info/>), και από την ΕΑFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

1. 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Τυποποίηση, τα Πρότυπα & την Ποιότητα, Θεσσαλονίκη, 21-22 Φεβρουαρίου 2014
2. 11^ο Διεθνές Συνέδριο Ορολογίας και Γνωσιομηχανικής (11th International Conference on Terminology and Knowledge Engineering) (TKE 2014), Βερολίνο, 19-20 Ιουνίου 2014.

K.B.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ¹ έλα κι εσύ

1. Η πολιτική της ΕΛΕΤΟ σχετικά με την αναδημοσίευση κειμένων από τον ιστότοπό της

Με απόφαση του ΓΕΣΥ, που εγκρίθηκε από το ΔΣ, καθορίστηκε η ακόλουθη πολιτική, που θα εφαρμόζει η ΕΛΕΤΟ όταν της ζητείται η αναδημοσίευση κειμένων από τον ιστότοπό της:

«Επιτρέπεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση κειμένων που έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο της ΕΛΕΤΟ, με την υποχρέωση:

Να γίνεται ρητή αναφορά ότι πρόκειται για κείμενο της ΕΛΕΤΟ (www.eleto.gr) και ότι είναι **αναδημοσίευση**, και επίσης να γίνεται οπωσδήποτε **παραπομπή στην ακριβή ιστοσελίδα** του ιστοτόπου της ΕΛΕΤΟ, όπου μπορεί ο ενδιαφερόμενος να βρει το πλήρες αρχικό κείμενο και μάλιστα – και αργότερα – **στην όποια ενδεχόμενη μεταγενέστερη έκδοσή του.**»

2. Όροι από το Μνημόνιο

Κατά την εξέταση της απόδοσης του όρου του Μνημονίου **ex ante conditional** (θέμα που έχει τεθεί από την Αντιπρόεδρο του ΓΕΣΥ **Μαρία Καρδούλη**), μελετήθηκαν οι ορισμοί της οικονομικής ιστοσελίδας <http://www.investopedia.com/terms/c/conditionality.asp> και της έκθεσης του ΟΟΣΑ: <http://www.oecd.org/countries/tanzania/35178610.pdf> καθώς και σχετικά αποσπάσματα από κείμενα του Μνημονίου.

Εγκρίθηκαν οι παρακάτω προτεινόμενες αποδόσεις των σχετικών όρων, με την προσθήκη και συνώνυμων όρων όπου τα επιθέτα **προτερотελής** και **υστεροτελής** είναι αναλυμένα ως τρίλεκτα: **εκ των προτέρων** και **εκ των υστέρων**.

¹ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

conditionality → **δανειακή προϋπόθεση, δανειακός όρος** (την πρώτη απόδοση, την **προϋπόθεση**, την έχει και η IATE)

ex-ante conditionality → **προτερροτελής δανειακή προϋπόθεση / προτερροτελής δανειακός όρος** (είναι προϋπόθεση που τελείται εκ των προτέρων)

ex-post conditionality → **υστεροτελής δανειακή προϋπόθεση / υστεροτελής δανειακός όρος** (είναι προϋπόθεση που τελείται εκ των προτέρων)

general ex-ante conditionality → **γενική προτερροτελής δανειακή προϋπόθεση / γενικός προτερροτελής δανειακός όρος**

thematic ex-ante conditionality → **θεματική προτερροτελής δανειακή προϋπόθεση / θεματικός προτερροτελής δανειακός όρος**

3. abzyme → αντισωμζυμο

Από συζήτηση που έγινε στο Translatum, όπου συμμετείχε και ο πρόεδρος του ΓΕΣΥ, για τον όρο **abzyme** (< **anti-body enzyme**) – μονοκλωνικά αντισώματα με καταλυτική φύση – αποκλείστηκαν οι αποδόσεις **άμπζυμο** και **αντίζυμο** ως ακατάλληλες και εξετάστηκε ο όρος **αντισωμζυμο** και συνώνυμο **αντισωματένζυμο**, με το ακόλουθο σκεπτικό.

Δύο τρόποι μπορούν να ακολουθηθούν για τον σχηματισμό μονολεκτικού ελληνικού όρου:

- η πλήρης εφαρμογή των κανόνων σύνθεσης της ελληνικής ώστε να αποδοθεί μονολεκτικά το δίλεκτο **αντισωματικό ένζυμο** = καταλυτικό αντίσωμα = ενζυμοειδές αντίσωμα
Ένας τέτοιος υποψήφιος όρος είναι:
αντισωμζυμο (< **αντίσωμ-α + ένζυμο**) με συνώνυμο: **αντισωματένζυμο**

- η εφαρμογή ανάλογου τρόπου με τον ξενόγλωσσο όρο: **ασένζυμο** (< **αντίσωμα + ένζυμο**)

Ζητήθηκε και η γνώμη του **Κ. Ευσταθίου**, καθηγητή αναλυτικής χημείας στο ΕΚΠΑ, και μέσω αυτού η γνώμη του καθ. **Κ. Δημόπουλου**, καθηγητή βιοχημείας στο ΕΚΠΑ.

Συγκεκριμάντας όλα τα στοιχεία, το ΓΕΣΥ προτείνει για την μονολεκτική απόδοση του όρου **abzyme** ως **προτιμώμενο όρο** την απόδοση **αντισωμζυμο** και ως αποδεκτά **συνώνυμα** τις αποδόσεις **αντισωματένζυμο** και **ασένζυμο**.

Επίσης, για τον όρο **synzyme** (< **synthetic enzyme**), το ΓΕΣΥ υιοθετεί την απόδοση **συνθένζυμο**.

4. RFID emblem → σήμανση RFID

Με αφορμή, το αίτημα του **Α. Ψυρρή** (ΕΛΟΤ) προς τα μέλη της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ80 για την ελληνική απόδοση του τίτλου του Ευρωπαϊκού Προτύπου:

Information Technology – Radio frequency identification for item management – RFID Emblem (ISO/IEC 29160:2012)

το ΓΕΣΥ υιοθετεί την απόδοση του τίτλου:

Τεχνολογία πληροφοριών – Ραδιοσυχνική αναγνώριση για διαχείριση αντικειμένων – Σήμανση RFID (ISO/IEC 29160:2012)

αφενός υιοθετώντας τον όρο της ΜΟΤΟ:

radio frequency identification → **ραδιοσυχνική αναγνώριση** και αποδίδοντας τον όρο: **RFID emblem** → **σήμανση RFID**

5. Information discovery → ανακάλυψη πληροφορίας

Ύστερα από ερώτημα της **Κατερίνας Τοράκη** σχετικά με την απόδοση του ουσιαστικού **discovery** με το ελληνικό ουσιαστικό **ανακάλυψη** ή **αποκάλυψη**, στον όρο **information discovery** που καλύπτει την έννοια «στρατηγικές και μέθοδοι ανεύρεσης πληροφορίας σε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη», υιοθετήθηκαν οι όροι:

- information discovery** → **ανακάλυψη πληροφορίας, ανακάλυψη πληροφοριών**
- information disclosure** → **αποκάλυψη πληροφορίας, αποκάλυψη πληροφοριών**

6. folksonomy → λαοταξινομία

Σχετικά με το ερώτημα της κας **Ειρήνη Γιαννακίδου** (Γενικά Αρχεία του Κράτους – Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας) για την απόδοση του

όρου **folksonomy** (< **folks + taxonomy**), που καλύπτει την έννοια της πληροφορικής «activity of sorting information into categories derived from the consensus of the information users», έγινε διαβούλευση μεταξύ των μελών της ομάδας ΤΕ48/ΟΕ1² και της ΜΟΤΟ³, από την οποία προέκυψε η απόδοση:

folksonomy → **λαοταξινομία**

7. progressive collapse → προοδευτική κατάρρευση

Ύστερα από ερώτημα του μέλους της ΤΕ21 **Βαγγέλη Καμαριωτάκη**, μελετήθηκε η έννοια «progressive collapse» (η κατάρρευση των Δίδυμων Πύργων είναι μια τέτοια περίπτωση...) και υιοθετήθηκε η απόδοση:

progressive collapse → **προοδευτική κατάρρευση**

8. Web crawling → ιστοδίφηση

Ύστερα από σχετικό ερώτημα της **Πένυς Λαμπροπούλου**, μέλους της ΕΛΕΤΟ, εξετάστηκε η απόδοση του όρου (**web**) **crawler** που αποδίδει την έννοια «πρόγραμμα που επισκέπτεται και διαβάζει ιστοσελίδες και δημιουργεί λήμματα για μηχανές αναζήτησης» και συναφών όρων, μελετήθηκαν καταρχάς οι όροι:

crawl the Web, crawl on/in the Web → **ερπύζω στον Ιστό**

Web crawling, crawling the Web, crawling on/in the Web → **ερπυσμός Ιστού, ερπυσμός στον Ιστό**

Web crawler, crawler → **ερπυστήρας/ερπυστής Ιστού, ερπυστήρας/ερπυστής**

και στη συνέχεια οι όροι που υιοθετήθηκαν τελικά:

crawl the Web, crawl on/in the Web	ιστοδίφω
Web crawling, crawling the Web, crawling on/in the Web	ιστοδίφηση
Web crawler, crawler	ιστοδίφης

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντίης, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντίης, Μαρία Καρδούλη, Κατερίνα Τοράκη
 Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντίης, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντίη
 Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
 Τηλεομοίωτο: 210-8068299
 ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): <http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμιά δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.

² **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1**: Ομάδα Εργασίας 1 "Ορολογία Πληροφορικής" της Τεχνικής Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 «Ηλεκτρονική Επεξεργασία Πληροφοριών» του ΕΛΟΤ. Συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ.

³ **ΜΟΤΟ**: Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Επιτροπής "Τηλεπικοινωνίες" (ΤΕ-Τ), Συλλογικό Μέλος της ΕΛΕΤΟ.